

Produccions pròpies dels Estudis de Comunicació Audiovisual i de l'Institut Universitari de l'Audiovisual

Programa

Produccions dels Estudis de Comunicació Audiovisual. 1995-96

"Filmar l'altre" (50')

Conferència (en francès) de Jean-Louis Comolli amb fragments documentals de:

La noia sorda de Núria Vázquez

La pintora de Núria Esquerra

La família de Gerard Redó

La iaia de Mariona Cortés

L'actriu de Marta Andreu

"Fer somnis" (12')

Quatre ficcions en un mateix espai:

El perfum de E.París, G.Sanz, M.Vaillo, J.Sucarrats, A.Aventín, C.Sassot, A.Síper, I. Valle, D.Aparicio, G.Lucas, N.Grassot, S.Díez, N.Agustina, A.Luis, E.Yafari, F.Vidal, M.Alonso, G. Redó

Glòria de I.Pintor, O.Homar, J.Prat, S.Argila, E.Baeza, A.M.González, C.Cordero, P. Bonet, A.Lorente, C.Guibernau, B.Morillas, M.Bonet, M.Andreu, J.C.García, S. Gavilán, A.Llopart, R.Preosti

L'obra pòstuma de O.Puig, F.Benavente, D.Parra, O.Andreu, M.Cortés, J.Novellas, E. Arboix, Y.Caldeiro, S.Castells, M.Tuxuera, R.M.Dilla, A.Gustems, A.Schaaff, O. Torrente, C.García, C.Guillamet, N.Vázquez, L.Domingo, C.Vila, S.López, S.García, N.Millán, M.Sañé

Tallem! de M.Verd, O.Dalmau, A.García, G.Prat, P.Ll.Vernís, J.Garrigó, A.Castellón, N.Esquerra, E.Rodríguez, C.Jiménez, M.Planas, E.Garau, A.Holgado, E.Damià, L. Lluch, O.Barreto, T.Plana, E.Molero, N.Sabaté, L.Febles, I.Muntán

Produccions de l'Institut Universitari de l'Audiovisual. 1995-96

Babble de Màrius Serra, Narcís Parés, Roc Parés. (instal.lació, demo 6')

I see caos de Joan Sanmartí. (música, demo 6')

Reversible de Martí Ribas i Núria García . (animació, 9')

Flashes de Nikos Berenguer. (música, 4')

La ilusión sensible d' Elsa Justel. (vídeo, 6')

Fíjate Fundació Joan Tabique. (seu virtual, demo 3')

XYZ de Pedro Ballesteros (vídeo, 6')

El último suspiro Homenaje a Luis Buñuel de Julián Álvarez. (vídeo, 9')

12 sentits. Poesia catalana d'avui de Xavier Berenguer, Jaume Subirana, Joan Ignasi Ribas, Pere Freixa, Daniel Julià (CD-ROM, demo 5')

Una nit de Jordi Moragues. (animació, fragment 13')

Presentació de les produccions de l'IUA, per Xavier Berenguer

Aquesta sessió de Sala HAL és singular perquè s'hi mostren audiovisuals de collita pròpia.

Pel que fa a la segona part de la sessió, la mostra és el resultat de l'activitat productiva a l'Institut i a Phonos al llarg d'un període d'uns divuit mesos, un període en el qual s'ha procurat crear un ambient per a l'experimentació, per a la prova i per a l'assaig del mitjà digital; per donar resposta des d'una òptica universitària a la necessitat de desvetllar les potencialitats audiovisual i musical dels ordinadors.

La mostra inclou treballs resultants de la convocatòria de 1995 de les beques de creació audiovisual i musical; treballs d'estudiants dels màsters; i altres peces, com ara el CD-ROM *Dotze sentits*, del qual es projecta un resum en vídeo, i el curt *Una nit*, una història per ordinador ara per ara només superada en metratge per *Toy Story*.

Tant de bo que aquesta sessió singular de Sala HAL inauguri una tradició d'audiovisuals de collita pròpia, ja que això representaria fer realitat un dels objectius fundacionals dels Estudis i de l'Institut de la UPF (per cert, un altre dels objectius és el mercat del Born, però aquesta és una història ara per ara només superada en incògnites per *Expedient X*)

Presentació de les produccions dels Estudis de Comunicació Audiovisual, per Jordi Balló

Quan es parla de creació, la paraula cloenda no és ni útil ni apropiada. El que es pretén amb aquesta Sala HAL de resum de la producció anual de la UPF és més aviat obrir portes. No volem que sigui el final de res, sinó l'inici de moltes idees.

La nostra proposta de programació es basa en la selecció de les parts més significatives del que ha estat la pràctica creativa del curs 1995-96. En primer lloc, hem convidat a Jean Louis Comolli, un dels pensadors -i directors- més lúcids del cinema de la realitat, a reflexionar en veu alta sobre la seva experiència de relació amb els estudiants durant el curs de Documental de Creació, que ha versat sobre el tema "Filmar l'altre". L'estada de Comolli entre nosaltres ha de significar no únicament una ocasió per compartir les

seves anàlisis, sinó també una possibilitat d'enfortir la nostra pràctica documental. És una aposta estratègica que donarà resultats singulars.

A continuació d'aquesta conferència, en què s'intercalaran fragments d'alguns films produïts durant aquest curs, hem programat els quatre curtmetratges cinematogràfics que sota la responsabilitat de Rosa Vergés han realitzat els estudiants. Aquesta pràctica fílmica troba en la seva limitació espacial (tot passa al plató) i de durada (uns dos minuts), la seva millor identificació. A banda d'alguna experiència prèvia (com el curt col·lectiu Umbracle 2, realitzat juntament amb cinc escoles de cinema més de Barcelona), aquests quatre curts representen la primera oportunitat de rodar en cinema als Estudis de Comunicació Audiovisual. Un horitzó necessari, sobretot quan un sent la necessitat imperiosa d'explicar alguna cosa en imatges, de fer somnis.

Una experiència documental a Barcelona

Jean-Louis Comolli

L'exercici era senzill. Proveir-se d'una petita càmera de vídeo, d'una cinta, d'un trípode potser, per anar a filmar durant algunes desenes de minuts aquell o aquella a qui s'havia tingut ganes de filmar i, en tots els casos, aquella o aquell a qui s'havia aconseguit de comunicar les ganes de filmar i de convertir aquestes ganes en ganes de ser filmat...

Després tornar i mostrar sense muntar.

Filmar? Ser filmat? Desig de cinema. Desig que no pot més que ser compartit, és el que ens recorda a l'instant el cinema documental. Per filmar, cal ser (almenys) dos. L'un, al cinema, passa sempre pel dos. L'experiència documental refà infatigablement l'episodi final de la bella dorment. El cinema desperta el món adormit.

Allò que l'aventura del film desperta no és pas l'altre, és la relació que mantinc amb l'altre. El gest cinematogràfic és d'entrada una relació compartida, o sigui compartir un risc, un joc, un viatge imaginari i una prova dels cossos, en tant que tota relació compromet i exposa al risc d'equivocar-se, de sortir d'un mateix per anar cap a l'altre, de despertar, en efecte, les forces adormides -les figures de l'inconscient.

El cinema documental és avui portador de tota la utopia del cinema. Dotar d'encant el món, encantar-lo. Aquest programa dels primers films documentals (Vertov, Flaherty) és encara urgent. La bellesa del documental consisteix a remetre'ns constantment a l'atracció del desig del món, de fer-nos sentir una intensitat dels éssers més forta, d'aproximar-nos perillosament al foc del món.

I l'altre filmat esdevé aleshores, en efecte, aquest personatge de bella dorment que suposem que ens espera, que espera el nostre desig de desig. I imaginem que aquest altre ens desitja com si nosaltres fóssim uns altres nosaltres.

Perquè, en la relació cinematogràfica, no és pas únicament entre un o més subjectes que no deixen d'esllavissar-se algunes dosis d'alteritat, sinó també entre aquests

subjectes mateixos i la màquina. Per més familiars que se'ns hagin fet les càmeres (sobretot les càmeres d'aficionat), per més normals que trobem els micros, porten amb ells una alteritat que és la de la seva part no humana.

Fins i tot reduïda a la seva més simple expressió (càmera + micro), la màquina cinematogràfica combina l'humà i el no-humà. El poder de la màquina, la seva fascinació, la seva amenaça, corresponen precisament a aquesta part no humana que actua en ella -i que fa que la mirada d'una càmera no sigui mai la mirada normal d'un de nosaltres. Filmar, ser filmat, és acceptar de fer passar l'humà -cos, desig, paraula- pel filtre no humà de la màquina cinematogràfica.

Aquest era l'exercici proposat als estudiants de la Universitat Pompeu Fabra al gener passat: desenvolupar una relació filmada tant des del cantó del pensable -el càlcul, l'estratègia, el dispositiu, la posada en escena- com des del cantó de l'impensat -allò que es nua entre els cossos, filmat/filmant, i la màquina.

Es tractava d'aplicar a escala real les nocions centrals de la reflexió sobre el documental que són la inscripció-veritat, l'escena cinematogràfica i l'autoposada en escena, de verificar-ne l'aplicació pràctica, la posada en forma concreta. Passar de la idea a l'acte, i, en l'acte, retrobar la idea.

Amb Mercè Ibarz, que m'ha volgut assistir al llarg de tot el curs, vam proposar als estudiants de filmar una entrevista, un monòleg i un diàleg. En qualsevol cas, fer almenys dues d'aquestes tres formes de cinematografia de la paraula que impliquen la participació activa i conscient d'un o més personatges, escollits al més lluny possible de l'entorn immediat del realitzador.

Els extractes de les seqüències realitzades arran d'aquests exercicis han estat escollits per la seva exemplaritat en relació amb els reptes teòrics desenvolupats durant el curs. No estan muntats, evidentment. La nostra intervenció s'ha limitat a escollir de la massa de rushes els moments més significatius.

